פרייז 15 גראשען XIV-ער יאהרגאנג „Należytość pocztowa uiszczona gotówką”. „Radomer-Kielcer Leben” (685) 40 היינט 6 זייטען

Radom, dnia 1 Października 1937 r.
ראדאם, פרייטאג כ"ו תשרי תרצ"ח
טעלעפאן פון רעדאקציע 15 - 18

ראדאמער-קעלצער לעבען

פאראווע פארבערייי
און כעמישע פראלניע
A.
HEMPEL
פאבריק און צענטראלע אלטע שטאדט 7
פיליעס:
זשעראמסקי 1
זשעראמסקי 21
זשעראמסקי 59
טראוגוטא 11
קעלנער צו וואשען צו 15 גר.

Lek. Dent.
R. Bankier - Den
Malczewskiego Nr. 9
powróciła i wznowiła przyjęcia
od 9—12 i od 3—6

די איינציגע קאלעקטור
ביי
איטשע מאיר סעמיאטיטש
ראדאם, רווינסקא 25.
וועלכער האט דעם כבוד בעקאנט צו מאכען דאס נ. פובליקום, אז אויף
— דער פוילישער פאנסטוואוער 31 - טער לאטעריע —
ביי דער 4-טער קל. זענען ארויס 2 געווינסען צו 5000
און 50.000 זל. אויף נומער 56091
ביי דער 1 - טער קל. 33 - טע לאטעריע איז ביי מיר ארויס
50.000 אויף נ. 67790
ביי דער מארקאווע לאטעריע האט מיין קאלעקטור געטראפען
דאס הויפט-געווינס 800,000 מארק.
ביי דער 16-טער לאט. האב איך געטראפען
ביי דער 5-ער קל. אויף נ. 32805 100,000
ביי דער 39 - טע לאטעריע איז ארויס:
אויף נ. 47034 — 5000 זל.
אויף נ. 78533 — 2500 זל.
אויף נ. 136069 — 2500 זל.
חוץ אויך פערשידענע בעדייטענדע געווינסען

בזה אני מביע את צערי הגדול למשפחת לעסלוי
על הלקח מאתם את עטרת ראשם
במות עליהם אביהם החסיד איש היקר באדם האהוב לכל הנדבן

ר' יצחק מאיר ז"ל

בהדרך שהלך אביהם ימצאי תנחומים
המקום ינחם אותם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים

יצחק איזיק ראטבלאט ומשפחתו

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס
דער פאמיליע לעסלאו
צוליב'ן טויט פון זייער חשוב'ען פאטער

ר' יצחק מאיר נ. ע.

המקום ינחם אותם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים

בנימין רייך און פאמיליע.

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס דער פאמיליע לעסלאו
צוליב'ן טויט פון זייער ליבען און געשעצטען מאן און פאטער

ר' יצחק מאיר לעסלאו נ. ע.

המקום ינחם אותם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים

שמואל זילבערבערג און פרוי

ווילט איהר האבען קלארע, זויבערע וועש, נייע גארדעראבעס, שניי-ווייסע פארהאנגען,
גיעט נאר צו וואשען און פארבען אין דער בעקאנטער
כעמישער פארבערייי און פראלניע פון דער ערשטקלאסיגער פירמע

A. HEMPEL

Centrala Stare Miasto 7 telefon 19 - 70
Filje Zeromskego 1
Zeromskiego 21
Zeromskiego 59
Traugutta 11

ווער כ'האט זיך נים איבערצייגט זאל פרובען און וועט זיין ענטציקט
פון דער שענער, עסטעטישער און פאכמענישער ארבייט.
בילינע פרייזען! פינקטליכע אויספיהרונג
סאלידע בעהאנדלונג קומט און איבערצייגט אייך
צענטראלע: אלטע שטאדט 7 אפיצ. טעל 19 - 70
פיליעס: זשעראמסקי 1, טראוגוטא 11
זשעראמסקי 21, זשעראמסקי 59

ביליג צו וואשען קאפעלושען

אינטערעסאנטע זיצונג פון שטאדט-ראט.

אין שטאדט-ראט האט מען אויף איינע פון די לעצטע זיצונגען ערנסט ארומגערעדט די סיבות פון די קראנקהייטען טיפוס און דיזענטעריע, וואס ניבען זיך גאנץ אפט די לעצטע צייט צו דערקענען אין שטאדט. וויצע פרעזידענט אינזש. ראראמסקי איז אין דער מיינונג, אז דערפאר איז בעשווערט די דאזיגע קראנקהייטען צו בעקעמפען, ווייל די פאמיליעס פון די קראנקע, ווילען זיי נישט ארויסגעבען אין עפידעמישען שפיטאל. עס ווערען דעריבער וואס מעהר אנגעשטעקט מיט דער קראנקהייט די נאהנטע מיטגלידער פון די משפחה. ד"ר פאסטמאן האלט דאס פאר א פערשטענדליכע זאך, מחמת די זאהלען פון דערמאנטען שפיטאל זענען ווייט נישט היגיעניש אוועקגעשטעלט און דאס סאקע נעמט אב דעם חשק פון די פאמיליעס אריינצוגעבען דארט זייערע קראנקע. ער בעט, אז מ'זאל דעם דאזיגען צושטאנד פערבעסערן.

ד"ר שטשעפאניאק מאכט אויפמערקזאם צו לעגען אכט און מעהר קאנטראלירען די שפייז-פראדוקטען אין די געשעפטען און ביי די סטראגאנעס.

נאכן געזונדהייטס-פראבלעם, וואס איז געווידמעט דער עפידעמיע פון טיפוס און דיזענטעריע, ווערט אויס'ן טיש ארויפגענומען א צווייטע פראגע, וואס רופט ארויס אין זאהל היציגקייט און שפאנונג. דער פרעזידענט שטשאווינסקי קאמוניקירט, אז צו דער שטאדט-פערוואלטונג איז אנגעקומען א בריף פון פאוויאטאווען שול-ראט, אונטערגעשריבען דורכ'ן וויצע-פארזיצענדען גלח שטשיסקאלא, וועלכער איז מודיע, אז דער שול-ראט האט בעשלאסען נישט צו אנערקענען אלס מיטגליד פון דעם זעלבען ראט דעם געוועהלטען פון אלע ראטמענער אין שטאדט-ראט, ד"ר מעטערא, ווייל ער איז ארויסגעטרעטען פון דער קאטוילישער גמינע און איז געווארען א נ'אומגלויביגער.

עס נעמט א ווארט דער לאווניק סולינגא, לויט וועמען דער שול-ראט האט זיך נישט געברויכט ווענדען צו דער שטאדט-פערוואלטונג. נאר צום שול-קוראטאריום, אזוי ווי עס זעהט פאר דער סטאטוט. און דעריבער ברויך מען אריבערגעהן צום טאג-ארדנונג איבער דעם ענין. דא שטעהט אויף דער ראטמאן אינז. קשעשקאווסקי און ערקלערט, אז קיין „בעזבאזשניקעס" קענען און טארן נישט רעגירן. ראטמאן פיסט (פ.פ.ס.) בעט אנ'הפסקה אויף צו ערלעדיגען דעם ענין.

נאך א קליינע הפסקה האלט א לענגערע רעדע לאווניק גושטשנאראווסקי, וועלכער זאגט צווישען אנדערען, אז נאכ'ן ענטשטעהען פון „אזאן" הויפט אויף דעם קאפ וואס העכער דער קלער. די דעקלאראציע פון פאלק. קאן גיעט די מעגליכקייט דעם קלער וואס מעהר צו רעגירען. אבער, מיר, דאס פאלק, וועלען נישט דערלויבען, אז דער קלער. צי דאס וועט זיין א ביסקופ, צי א — קארדינאל און אפילו דער פויפסט וועלבסט זאל אונז דיקטירען וועמען מיר האבען צו וועהלען.

לאווניק גושטשנאראווסקי טראגט אריין א פארשלאג צו „טאדלען די אונעערטע האנדלונג פון גלח שטשיסקאלא און דער שט.-ראט זאל ארויסטראגען צוטרוי פאר ד"ר מעטערא" (שטארקע אפּלאדיסמענטען פון די פּעפּעסישע ראטמענער).

דער יודישער ראטמאן לייביש מענדעל זיסערמאן לענט פאר צו טיילען דעם פארשלאג אין צווייען: אויף א באזונדערן טייל די האנדלונג פון גלח שטשיסקאלא און גאנץ באזונדער זאל אבגעשטימט ווערען דער צוטרוי-פארשלאג פאר ד"ר מעטערא. זיין פארשלאג ווערט אנגענומען.

עס ווערט אבגעשטימט דעם פארשלאג פון לאווניק גושטשנאראווסקי, וועגען טאדלען די האנדלונג פון גלח שטשיסקאלא און אין דער אבשטימונג נעמען אנטייל אלע ראטמענער פון פ. פ. ס. די יודישע ראטמענער האלטען זיך אב און געגען דעם פארשלאג זענען די ראטמענער פון סאנאציע און דער ענדעקישער ראטמאן קושעושקאייסקי.

אין דער צוטרוי-אבשטימונג פאר ד"ר מעטערא נעמען אנטייל אלע ראטמענער חוץ לאווניק סולינגא און ראטמאן קשעשקאווסקי.

ס'ווערט בעשלאסען אריבערצוגעהן איבער דעם בריף פון גלח שטשיסקאלא צום טאג ארדנונג אויף דעם אופן, אז ד"ר מעטערא בלייבט ווייטער מיטגליד פון שול-ראט.

דער שטאדט-ראט נעמט אן צום צווייטען מאהל דעם בעשלוס צו לייהען 33.300 זל. ביי דער פירמע זשעליעניעווסקי אויף אויסצובריייטערן די מעטיגקייט פון די גאזאווניע און 5000 זל. אויסצוארבייטען דעם פראיעקט צו רייניגען די קאנאלען פון דער שטאדט-קאנאליזאציע.

דער פעפעכישער ראטמאן כאינאצקי פרעגט דעם פרעזידענט שטשאוויגסקי צי ס'איז איהם בעוויסט, אז דער ראטמאן יוויעזשביצקי, איז פעראורטיילט געווארען אויף צוויי יאהר תפיסה פאר מיאוס'ע דעפראדאציעס און וואס פאר א קאנסעקווענצען ער וויל ארויסציהען פון דעם. דער פרעזידענט ענטפערט דערויף, אז ער ווייסט דערפון און עס ווערט איבערגעשיקט דורך דעם סעקרעטאר קאוואלטשיק א בריעף צום קרייז-געריכט מיט א אנפראגע, צי דער אורטייל איז שוין אריין אין קראפט, בכדי אבצונעמען דעם מאנדאט ביים ראטמאן וויעזשביצקי. אר.

דרייסטער באנדיט, וואס איז מכבד זיין קרבן מיט א כוס וויין.

אין די לעצטע טעג פון מאי ד. י. האבען אין ראדאמער און קאזשעניצער פאוויאט גראסירט באנדיטען, וועלכע האבען בערויבט פיעל גלחים. אזעלכע רויב-אנפאלען זענען געוועזען אין ריטשעוואל, מאגנושעוו, בלאטניצא, פשיטיק און אנדערע פלעבאניעס.

אין די הענר פון די באנדיטען זענען אריינגעפאלען געלד, געוועהר, גארדעראבע און וועש.

די פאליציי האט אנגעהויבען פארשען און דערגאנגען, אז דער אנפיהרער פון די באנדע, איז א געוויסער לאכאווסקי פון ריקי און די געהילפען זענען די חברים זיינע יולאדיסלאוו און אלעקסאנדער ציעלעבאנק.

די פאליציי האט ארויסגעשיקט פאטראלען אין די געגענד, וואו די אנפאלען זענען פארגעקומען, בכדי צו כאפען די באנדיטען.

אין דער נאכט פון 3—4 יוני איז איינער פון די באנדיטען אלעקסאנדער ציעלעבאנק פערהאלטען און א געשלאסענער אין קייטען אבגעפיהרט געווארען אין תפיסה.

די טעג האט דאס קרייז-געריכט אין ראדאם בעהאנדעלט דעם פראצעס פון אלעקסאנדער ציעלעבאנק פון ריקי. ער איז בעשולדיגט געווען אין אויספיהרען 14 רויב אנפאלען אויף גלחים, און פאר וועלען דערשיסען דעם געהיים - אגענט וואלשטשאק. ער שטעהט אין געריכט אהן א פערטיידיגער. איז זיך געגצליך מודה און דערצעהלט געגוי וועגען יעדען אויסגעפיהרטען רויב-אנפאל. ער איז אזוי פינקטליך ביי דעם מודה זיין זיך, אז ווען מען בעשולדיגט איהם, אז ביי א גלח האט ער גענומען 293 גילדען, שטעהט ער אויף און ערקלערט, אז דאס איז נישט ריכטיג: נישט 293 נאר 300 גילדען.

דער געריכט'ס-זאהל איז פול מיט גלחים, וועלכע ער האט בערויבט.

פון זייער עדות זאגען הערט מען ווי ציניש דער באנדיט ציעלעבאנק האט זיך אויפגעפיהרט ביי זיינע איבערפאלען ער איז אריינגעקומען אין די וואהנונג דורך ארויסנעמען א שויב פון פענסטער. דאן איז ער צוגעגאנגען צום גלח'ס בעט און אויפוועקענדיג איהם, האט ער איהם געהייסען פערהאלטען זיך רוהיג און בעהאלטען דעם קאפ אונטער דער קאלדרע. ווען די „ארבייט" איז פערטיג געווארען, האבען די באנדיטען אריינגעברענגט פון „שפייזשארניע" א פלאש וויין און געוואלט מכבד זיין דעם גלח מיט א גלאז וויין.

נאר דראמאטיש איז אויסגעפאלען דאס עדות זאגען פון פשיטיקער גלח חלאדיסלאוו רזשיונעק.

אין דער נאכט פון 27 מאי זענען צו איהם אריין די באנדיטען. דער בעשולדיקטער איז געוועזען בעת דעם אנפאל ביי איהם אין צימער און האט איהם געגעבען מיט דער קאלבע פון רעוואלווער א זעץ איבערן קאפ פון וואס ער האט זיך בעגאסען מיט בלוט. נאך דעם אנפאל איז ער אנדערטהאלבען יאהר געלעגען קראנק. איצט איז ער נאך קראנק אויפן הארץ און אבגעשוואכט אויף די נערווען, אזוי, אז ביינאכט בעקומט ער האלוצינאציעס, און נערווען אטאקען און קען מעהר קיין גלח נישט זיין. ער מוז זיך אפזאגען פון זיין פאסטען און געהן אוועק אין דעם גלחים עמעריטורען-הויז.

דאס געריכט האט ציעלעבאנק'ן פערארטיילט אויף 12 יאהר תפיסה און אויף 10 יאהר פערלירען די בירגערליכע רעכט.

דער פער'משפט'ער האט דעם אורטייל צוגענומען רוהיג און האט פון ארט בעלייגט א אפעלאציע.

געשלאסען אין קייטען איז ער אפגעפיהרט געווארען צוריק אין תפיסה אריין. אר.

נישט די הגדה, נאר די קניידלעך.

דער היגער „ראבאטניק" דעמאסקירט דעם פרצוף-פנים פון דעם מאנופאקטור-סוחר קאמאסא ביי וועמען ס'איז א הייליגקייט, ממש א פאטריאטישער חוב דער לאזונג: „קויף נישט ביי קיין יוד". ס'איז נישט לאנג ווי קאמאסא האט געעפענט אין ראדאם זיין געשעפט, אבער אין א קורצער צייט האט ער שוין בעוויזען צו מאכען זיך בקאנט מיט זיין קאמף געגען יודישען כוחר. אויף אנ'ענדעקישער פערזאמלונג אין לאקאל פון דער „סטראניטסטווא נאראראווע" האט ער זיך אונטערשיידעט מיט זיין אגרעסיווקייט געגען יודען פון אלע אנוועזענדיגע קריסטליכע סוחרים, רופענדיג צו א קאמף געגען יודען אויף „טויט און לעבען"!

און וואס ווייזט זיך ארויס? עס ווייזט זיך ארויס, אז קאמאסא אליין איז אנ'אבנעמער פון יודישע כחירות אין לאדז און ביעלסק. ער שטעהט אין האנדעלס-קאנטאקט מיט א גרעסערע צאהל מאנופאקטור-פירמעס, פון וועלכע די איינענטימער זענען יודען.

וואס איז אלזא קאמאסא, אנ'ענדעק, צי א געוועהנליכער ספ'יטנער סוחר, וואס שפילט אויף דער נאאיווקייט פון זיינע קליענטען?

דער „ראבאטניק" שטעמפעלט דעם פאקט פון נישט איבערקלייבען אין די קאנקורענץ-מיטלען דורך קאמאסא, וואס צו זיינע „אידעאישע" ציעלען דערשלאגט ער זיך צו אונטערהערטע פאלשקייט לגבי די מיט „נאראראדאווע" פראזען פערגעפעלטע קליענטען.

פאר אונז איז עס שוין נישט לאנג קיין נייעס. אזעלכע קאמאסעס, מיינען קיינמאהל נישט די הגדה, נאר די קניידלעך...

פון געזעלש. ארט.

קאמוניקאט

פאריגע וואך זענען 7 אבסאלווענטען פון די קירצטערמיניגע קורסען פון דער געזעלשאפט צוגעטרעטען צום רעגירונגס-עקזאמען. אלע האבען דעם עקזאמען גוט באליינט. היינט פיהרט שוין די געזעלשאפט „ארט" דעם 4-טען פארבערייטונגס-קורס צום עקזאמען פון א פאך שולע.

אזוי ווי עס נאך דא אויף דעם קורס א פאר פרייע ערטער קען מען זיך פערשרייבען זונטאג און מיטוואך אין די שעה'ן פון 8 10 אווענט.

די וואך האט א קאמיסיע פון וואיעוואדזטווא אין וועלכער עס האבען אנטייל גענומען דער פאוויאטאווע אינזשינער, דער שטאדטישער אינזשינער, דער פאוויאטאווע דאקטאר, א פארשטעהער פון זיכערהייטס-אמט און פאליציי לוסטרירט דעם שול-לאקאל פון געזעלשאפט ארט ושעראמסקיעגא № 27. די קאמיסיע האט אקצעפטירט דעם לאקאל אויף א שולע.

עס איז צו האפען, אז אין קורצען וועלען שוין געעפענט ווערען די פאך-קורסען פאר פרויען. וועלכע ווערען אזוי ערווארט פון דער היגער יודישער באפעלקערונג.

אונז וועט שוין אבגעטוהן ווערען אייער ביטערע צארן פון אונז?

נישט צו מענשען און נישט צו קיין דין־תורה · יודען און קריסטען האבען אויך שוין אינטערעסירט.

מיר ווילען דא איבערגעבען פאר דער עפענטליכקייט די „שענע" און „מענשליכע" האנדלונג פון דעם גבירישען הויזוירט ר' נתן ניימאן מיט זיין פרוי חנה'לע און זוהן נחמיה.

עס איז געוועזען צווישען אונז א סוכסיך איבער 36 זל. אויפ'ן קווארטאל. 20 זל. האט ה' ניימאן אליין נאכגעלאזט. דערויף איז אנ'עדות ה' איטשעל שידלאווסקי, וואס איז געשטאנען דערביי און פון זיין צונעמען דירה־געלד במשך 4 יאהר ביז 1936 אזוי ווי מיר האבען געוואלט, איז אלזא געווען בפירוש צו זעהן, אז ער בעשטעהט, ווייל ער האט גארנישט געזאגט און נישט קאנטעסטירט. קיין קוויטירונגען האט ער אונז קיינמאהל נישט געגעבען, אזוי ווי ער איז זיך גוהג מיט אלע אלטע לאקאטארען. אלזא ביז דעמאלט זענען מיר געווען אין בעסטען ארדנונג מיט דירה געלד. אין 1936 יאהר, ווען ס'איז ארויס דער מיניסטעריאלער אקולניק וועגען אראבלאזען געוויסע פראצענטער פון דירה־געלד, האבען מיר זיך צו איהם געווענדעט מיט א פראגע, וויפיעל מיר האבען פון היינט אן צו צאהלען. ה' ניימאן אנשטאט צו ענטפערען אויף די פראגע, האט זיך נאר דערמאנט און מישב געווען צו מאהנען ביי אונז די 36—ער זלאטעס פון 4 יאהר און גארנישט זאגענדיג אונז גלייך אנגעקלאגט אין געריכט אויף א סומע 460 זל.

ווען מיר האבען דערהאלטען א „יוועזוואניע" פון געריכט האבען מיר איהם גערופען צו הרב קאסטענבערג, אבער ער איז נישט געקומען. לויט דער עצה פון הויזווירט ה' איטשע פישמאן, האבען מיר זיך נישט געשטעלט אין געריכט און ה' ניימאן האט ארויסבעקומען א „זאאטשנע וויראק" אויף דער דערמאנטע סומע. מיר האבען דירה־געלד ווייטער געצאהלט רעגעלמעסיג אזוי ווי ער איז בעשטאנען מיט 4 יאהר צוריק.

ס'איז אינטערעסאנט, אז ה' ניימאן האט נישט דערמאנט מיט א ווארט, אז ער געהט מאכען קאסטען, ווייל ווען יא, וואלטען מיר נישט דערצו דערלאזט און איהם בעצאהלט טראץ דעם וואס ער האט אליין אבגעלאזט, נישט וועלענדיג זיך מיט איהם פראצעסירען. אזוי איז אבער נישט געווען און אומגעריכט געשיקט דעם קאמארניק קוביצקי, וועלכער איז צוגעגאנגען צום טיש לאד און ארויסגענומען 25 זל. דערביי איז געקומען צו א קאנפליקט מיט מיין מאן און מיין זוהן און דער רעזולטאט איז געווען, אז זיי ביידע האבען בעקומען צו 3 חדשים.

ביי דער ערשטער „זאיענטשע" דורך ה' קוביצקי, האט חנה'לע ניימאן אראבגעשיקט צווי קיישלעך און מ'האט ארויסגענומען די גאנצע סחורה -- מאנאפאל בראנפען. צו א דין־תורה האט ער אלץ נישט געוואלט געהן. עס האבען זיך ארייגעמישט די ה"ה איטשעל מארגענבעסער, ר' דור'ל מעדאליאן. זיי האבען געוואלט אויסגלייכען אבער ר' נתן ניימאן מיט זיין פרוי האבען נישט בעשטאנען. דערווייל איז אונזער געוועלב גישטאנען 8 טעג פערמאכט, און ס'האבען זיך אנגעהויבען א סעריע פראצעסען מיט אדוואקאטען, מיט געריכט'סקאסטען. עס זענען ווייטער נעגאנגען „זאיענטשעס", „פאפשעדני זאיענטשעס" און נאכהער „וויראקען". ביי צוויי „זאיענטשעס" האט „אסיסטירט" זיין זוהן נחמיה, וועלכער האט געשאצט די סחורה און לויט זיין מבינות האט ער געהייסען שרייבען א גילדען פאר א פלעשעל קאניאק, כדי אזוי ארום צו קענען פערנעמען די גאנצע סחורה.

צו דעם אלעם איז צוגעגאנגען א סדרה פראצעסען וועגען אנ'עקסמיסיע. דורך דער צייט האבען זיך ווידער ארייגעמישט מענשען. ס'האבען אינטערוועניר די ה"ה אלעזר ליפשטיין, אהרן פרידמאן, אבירהם קאהן, וועלכע האבען געבעטען ער זאל געהן צו מענשען אדער צו א דין־תורה, אבער די ווערטער זענען געווען ארויסגעווארפען. מיר האבען נאך איהם געשיקט פון די ר ב נ י ם קאסטענבערג און טייטעלבוים און ער איז איז נישט געקומען. דעם רבי'ן ר' משה'לעס חייב האט געשריבען צו חנה'לע ניימאן א בריעף און געבעטען רחמים ביי איהר, אויפצוהערען אונז צו רודפ'ן, אבער ווידער אהן ערפאלג. עס האבען זיך משתדל געווען די קריסטען פעטערס און פורסקי, געגאנגען צו ה' ניימאן בעטען, אז ער זאל נישט זיין אזוי אכזריותדיג בנוגע א צווייטען יוד, אנ'אייגענעם ברודער, אבער זייערע ווערטער האבען אויך נישט גע'פועל'ט. ר' נתן ניימאן און דער עיקר זיין פרוי חנה'לע, האבען זיך קענטיג געשטעלט פאר אנ'אויפגאבע אונז צו רואינירען און צוברעכען. אזוי האבען זייער ציעל דערגרייכט. זיי האבען אונז שוין ארעם געמאכט און דערפיהרט צו א מאטעריעל־געזונקענעם מצב. ווייל איז דען א וואונדער ווען מען איז כסדר בעווארפען מיט פראצעסען און מען האט צו טוהן מיט אדוואקאטען, וועלכע מען מוז אויסקנעבען דעם לעצטען גראשען אום זיך צו פערטיידיגען? דאס איז נאך ווייניג פאר ה' ניימאן מיט זיין פרוי און זיי שפיגען ווייטער א עקסמיסיע־נעץ אויף אונז, וועלענדיג אונז זעהן, מיט אונזערע קינדער ליגען אין דרויסען. מיר בעטען און רופען צו זיי: קומט מיט אונז צו א דין־תורה, קומט צו מענשען און וואס מען וועט פסק'ענען וועלען מיר מקיים זיין. אבער ר' נתן ניימאן מיט זיין פרוי האבען פערשלאסענע הערצער און זיי בלייבען צו אונזערע טרערען און געוויינען, וועלכע קענען ריהרען א שטיין, קאלט ווי אייז.

צוליב די כסדר'דיגע „זאיענטשעס" איז אויך ארויסגעקומען א פראצעס געגען מיר. אלזא שוין דריי פראצעסען: געגען מיין מאן, געגען מיין זוהן, און ענדליך געגען מיר, פרוי קופערמאן. איך האב ר' נתן ניימאן געפרעגט: וואס ווילט איהר נאך, ווען וועלן זיך שוין ענדיגען אונזערע פיין? ה' ניימאן האט מיך אבגעשיקט צו זיין פרוי חנה'לע, צו וועלכע איך בין אוועק איבערבעטען. כ'וויס, אשר האב איך געבעטען איהר געזינדיגט, אפשר פוגע בכביר געווען. אבער אנשטאט מיך אויסצוהערען האט זי אויף מיר א שאס געטוהן א – מבול פון וויסטע ביטערע קללות, דאס איז געווען צוויי טעג פאר הושענא רבה. שבת א טאג פאר הוש"ר האב איך געהאט א פראצעס אין שטאטישען־געריכט און בעקומען צוויי וואכען ארעסט.

אט צו דעם אלעם האט צוגעפיהרט ר' נתן ניימאן מיט זיין פרוי חנה'לע: קרימינעלע פראצעסען, אורטיילען אויף תפיסה און ארעסט און רואין פון א גאנצער פאמיליע און אלץ צוליב גבירישע אמביציע, אויסצופיהרען תקיפות איבער מענשען, וואס ארבייטען שווער אויף ביטערע חיונה.

צום סוף ערקלערען מיר נאך אמאהל אז ס'איז נישט געגאנגען דערין, וואס מיר זענען געבליבען הינטערשטעליג מיט דירה געלד. ניין, נאר וועגען 36 זל. אויפן קווארטעל, וואס מיר האבען פערלאנגט אראבצולאזען פון וואס 20 זל. האט ה' ניימאן אליין בעשטאנען און די איבריגע 12 אויך נישט געמאנט גאנצע 4 יאהר. די רדיפות נעמען זיך נאר דערפון, וואס מיר האבען געהאט די „העזה" צו פערלאנגען בלויז, צי אויף אונז איז אויך חל די 10—15־פראצענטיגע הנחה פון דירה־געלד. דאס איז אינזער חטא אויף וואס ר' נתן מיט זיין פרוי חנה'לע ניימאן האבען געענטפערט מיט אזא צארן, מיט אזא ביטערען משפט אונז צו פערטיליגען און פערניכטען אהן שום רחמנות. צי איז נאך דאס געהערט געווארען און צי איז אזוי ריכטיג, אז א יוד זאל נישט וועלען געהן צו קיין דין־תורה?

לייביש און רבקה קופערמאן.

3 חדשים ארעסט

פאר טרייבען רכילות אויפן קעלצער וואיעוואדע ד"ר. דזיאדאש.

דאס לובלינער שטאדטישע · געריכט האט ארויסגעטראגען דעם אורטייל אין פראצעס צווישען דעם קעלצער וואיעוואדע ד"ר דזיאדאש און דעם פובליציסט אדאם זאיאנטשקאווסקי, דער לעצטער איז אנגעקלאגט געווארען דורך ד"ר דזיאדאש פאר פערשפרייטען רכילות. זאיאנטשקאווסקי איז פערמשפט געווארן אויף דריי חדשים ארעסט און 200 זל שטראף.

דירעקטאר פון דער פויליש־ארץ־ישראל'דיגער האנדעלס־קאמער אינז. י. טהאן אין ראדאם.

שבת דעם 2/x ד. י. 4 אזייגער נ. מ. ארדענט איין די אלגעמיינע ציוניסטישע ארג. טראוגוטא 45 א רעפעראט א. ד. ט. „אויף דער שוועל פון דער אידישער מלוכה" מיט דער בעטיילינונג פון דיר. אינז. טהאן פון ווארשא.

אויף דעם דערמאנטען רעפעראט וועט אינז טהאן בעריכטען וועגען דעם פאליטישען און עקאנאמישען מצב אין ארץ ישראל, ווי אויך איבער די פערהאנדלונגען און בעשלוסען פון 20־טען ציוניסטישען קאנגרעס. וואו ער האט זיך בעטייליגט אלס דעלעגאט פון דער אלג. ציוניסטישער ארג. אין פוילען.

איינגאנג פריי פאר מיטגלידער און סימפאטיקער.

א דאנסינג אין אינטעליגענטען קלוב.

מארגען שבת · צו־נאכט קומט פאר א דאנסינג אין אינטעליגענטען · קלוב, די הכנסה פון וועלכען עס איז בעשטימט לטובת „לאפ" (ליגע צו בעשיצען פאר איבערפאלען אין דער לופט).

פון אידישען ספארט אין ראדאם.

ווארשאווער גוויאזדא פערשפילט א מעטש אין ראדאם.

גוויאזדא — רעפרעזענטאנץ פון ארבייטער־קלובען. 2:0 (1:0)

פערגאנגענעם מאנטאג האט די ווארשאווער גוויאזדא געשפילט א פריינדשאפט'ס־מעטש אין ראדאם מיט דער רעפרעזענטאנץ פון די ראדאמער ארבייטער־קלובען. אין דער רעפרעזענטאנץ זענען אריין די פוטבאליסטען פון יוטשניא, נאפשור, הפועל און גוויאזדא. דעם מעטש האבען געוואונען די ראדאמער מיט'ן רעזולטאט פון 2:0 ביז דער פויזע 1:0. ביידע גאלען פאר דער רעפרעזענטאנץ האט געשאסען דער אויסגעצייכענטער לערערמאן (שפילער פון דער ראדאמער גוויאזדא).

די ווארשאווער גוויאזדא האט געהאט די מעגליכקייט צו שיסען א האנאראווע גאל פון א שטראף־שאס, אבער זי האט דאס נישט אויסגענוצט און בכלל געשפילט זעהר שוואך.

ריכטער – ה' סאווא.

צום מעטש האבען זיך צוגעקוקט איבער 1000 מענשען.

„טשארני" — „יוטשניא" 5:1 (3:1)

דינסטאג איז פארגעקומען א מעטש וועגען דער מייסטערשאפט פון „א"־קלאס צווישען „טשארני" און „יוטשניא", וועלכער האט זיך פערענדיגט מיט א נצחון פאר „טשארני" 5:1. דעם איינציגען גאל פאר יוטשניא האט געשאסען מארקאוויטש.

ריפטער — ה' פיעטושיקאווסקי. אר.

57־יעהריגער יודישער סוחר אונטער א שווערע בעשולדיגונג פון פעלשען קוויטען.

אין ראדאם, אויף דער לימאנאווסקא גאס, וואהנט פון יאהרען לאנג דער אידישער סוחר זלמן בארענשטיין, וועלכער האט דארט א שפייז־געוועלב. צוליב דעם וואס עס איז איהם שווער צו געבען אויף איינמאהל דאס ד י ר ה · ג ע ל ד, צאהלט ער עס אפ אין ראטעס און אויף יעדען סכום בעקומט ער א צייטווייליגע קוויטירונג פון דעם אדמיניסטראטאר פון הייז ה' באלעסלאוו נאוויצקי. אין יאנואר 1937 איז געקומען צו אנ'אפרעכענונג. נאוויצקי האט אנגענומען ביי בארענשטיינען די צייטווייליגע קוויטירונג אויף די קליינע סכומים און האט איהם ארויסגעגעבען א קוויטירונג אויף איין סומע. ווען ער איז אבער געקומען צו זיך אהיים האט ער בעמערקט אז 3 קוויטען, וועלכע ער האט אבגענומען ביי בארענשטיינען אויף א סומע פון 120 גילדען זענען געפעלשט, און אז זיין אינטערעסענט (נאוויצקי) איז געפעלשט געווארען אויף דעם אופן וואס דורך קאלקע איז עס קאפירט געווארען.

וועגען דעם פאל האט נאוויצקי געמאלדען דער פאליציי און בארענשטיין איז צוגעצויגען געווארען צו געריכטליכער פעראנטווארטליכקייט. אזוי ווי דער גראפאלאג קוויעצינסקי פון ווארשא האט ארויסגעגעבען א עקספערטיזע, אז די קוויטען זענען געפעלשט, אבער ס'איז שווער פעסטצושטעלען, צי בארענשטיין האט עס געטוהן, איז ער בלויז בעשולדיגט געווארען, אז ער האט די געפעלשטע קוויטען פארגעשטעלט נאוויצקי פאר אויטענטישע.

דעם פערגאנגענעם דינסטאג איז זלמן בארענשטיין געשטעלט געווארען פאר'ן הינען קרייז־געריכט. ער האט ערקלערט, אז פאר יעדע איינגעצאהלטע סומע האט ער בעקומען א קוויט און דאס מאהל האט איהם אויך פאר די איינגעצאהלטע סומע פון אדמיניסטראטאר, געבראכט דער סטרוזש.

דער עדות נאוויצקי האט ערקלערט אז די קוויטען זענען געפעלשט און ער מוז ליידען א גרויסען שאדען.

דאס געריכט, אנערקענענדיג, אז זלמן בארענשטיין האט די קוויטען נישט געפעלשט, אז ער האט אויך נישט געוויסט אז די קוויטען זענען געפעלשט, האט איהם גענצליך בעפרייט.

[illegible]

KINO APOLLO

ביז זונטאג דעם 3 פעברואר איינש.

מארלענא דיעטריך

— אין הערליכען פילם, אלס —

כראבינא וואלאדינאוו

איבער'ן פראגראם

קאליר - צוגאבע פ. א. ט. - וואר.

שבת דעם 2 – 3 נ. מ. זונטאג דעם 3 – 12 און 1[45]

הערליכער פילם א.ג.

די געבענשטע ערד

אין די הויפט ראָלען פאול מוני און לאיזא ריינער

פון מאנטאג דעם 4 פעברואר

גרויסער ריהרענדער פילם פון דער נייעסטער

פוילישער פראדוקציע אויפ'ן יאהר 1937|38

HALKA

w-g arcydzieła Moniuszki

אין דער הויפט-ראָל לאָריס קעפורא און לילי זיעלינסקא

ארקעסטער פון פילהארמאניע און כאר פון קאנסערוואטאריע.

KINO APOLLO

עלעקטעראווניע מסכים צוגעבען אנ'הנהה פאר'ן יודישען שפיטאל.

טשעקאווע איז בלויז וואס יודען אליין האבען געפרובט קאליע צומאכען.

שוין א געוויסע צייט בעמיהט זיך פרעזעס דען ביי דער ראדאמער עלעקטראווניע וועגען אנ'הנהה-אבצאהל פאר עלעקטערישע בעלויכטונג אין יודישען שפיטאל. נעכטען, דאנערשטאג, האט ה' דען אבגעהאלטען א לענגערע קאנפערענץ מיט'ן דירעקטאר פון דער עלעקטעראווניע, וועלכע האט זיך געענדיגט מיר א גינסטיגען רעזולטאט. דער דירעקטאר האט מסכים געווען צו ערטיילען אנ'הנהה אויף קרוב 50 פראצענט: 40 גראשען א קילאוואט.

אינטערעסאנט איז צו צוגעבען, וואס בעת'ן געשפרעך האט זיך ארויסגעוויזען, א עס האבען זיך געפונען אזעלכע יודען, הגם יח'דים, וואס האבען געווירקט אין א געגנערישע ריכטונג, האלטענדיג פאר נישט געווינשען לויט זייער מיינונג. צו געבען דעם יודישען שפיטאל א וועלכע ס'איז הנחה. די דאזיגע לייט האבען עס געטוהן צוליעב זייער אייגענע דיפלאמאטיע, וועלכעס פערדינט אבער געטאדעלט צו ווערן.

סענסאציאנעלער פראצעס אין ראדאמער קרייז-געריכט.

די לערערין'ס פון כאלובינסקי גימנאזיום, וועלכע בעשולדיגען — ווערען אליין בעשולדיגט...

אין דער פריוואט-גימנאזיע אויפ'ן נאמען פון כאלובינסקי לערנען זיך אויך 2 טעכטער פון דעם ראדאמער באהן-אסעסאר מאריאן קאלאדזיעיסקי.

די טעכטער האבען בעקומען שלעכטע „סטאפניעס" פון די לעהרערינ'ס און עס האט זיך געטראפען, אז איינע פון זיי איז אפילו געבליבען אויף דעם צוויטען יאהר אין דער זעלבער קלאס.

די 2 טעכטער פון דעם באהן-בעאמטען זענען זעהר נישט צופרידען געווען פון די בעקומענע שלעכטע „סטאפניעס" און האבען אין דער היים זיך בעקלאגט פאר'ן פאטער, וועלכער האט זיך פעראינטערעסירט דערמיט און אנגעהויבען צו בעווארפען די לעהרערינס מיט בריעף אז זיי זאלען גערעכטיגער בעהאנדלען זיינע טעכטער, ווען אבער דאס האט נישט געהאלפען, האט קאלאדזיעיסקי אנגעהויבען שרייבען בריעף אין שולקוראטאריום, אין בילדונג'ס מיניסטעריום און אפילו צום מלוכה-פרעזידענט, אז מען זאל זיינע טעכטער אין דער שולע בעסער בעהאנדלען, ווייל די לעהרערינס און בעזונדער די לעהרערין קאסטעצקא, פיעטרושעווסקאווא און פעטערס קריוודען די קינדער זיינע. איצט האבען זיך אנגעהויבען נאך גרעסערע שיקאנעס. א דעלעגאציע פון לעהרערינס איז אוועק קיין קראקא צום קוראטאריום, מען זאל די 2 שילערינס ארויסיאגען פון דער שולע און ווען דאס האט נישט געהאלפען, האט מען גענומען ווייטער די שילערינ'ס שיקאנירען, נישט לאזענדיג זיי אנטייל נעהמען אין שול-עקסקורסיעס. א. ז. וו.

ווען דער פאטער פון די 2 שילערינ'ס האט זיך געטראפען מיט דער לעהרערין פון דער שולע דאמאנסקא, האט ער איהר ארייגעזאגט, אז די לעהרערינס נעהמען „לאפובקע" און ווען ער וואלט זיי אויך געגעבען לאפובקע, ווי די שילערין ניעחאדזשילובנא, וואלטען זיינע טעכטער אויך זיך אזוי גוט געלערענט.

פון דעם פארוואורף האבען זיך די לעהרערינ'ס געטראפען שטארק בעליידיגט און האבען אנגעקלאגט דעם באהן-אסעסאר צום פראקוראר פאר פאלש בעשולדיגען און בעשמוצען זייער „אמביציע", אלס לעהרערינס פון א מלוכה-שולע.

עהרענעכטען מיטוואך האט דער באהן-אסעסאר מאריאן קאלארזשעיסקי פערנומען די בעשולדיגונג'ס-באנק פון היגען קרייז-געריכט, וועלכער האט דעם פראצעס בעהאנדעלט אויף א קאמפלעט-סעסיע אונטער דעם פארזיץ פון ריכטער מאלישעווסקי.

דער זאהל איז געפאקט מיט לעהרער אדוואקאטען און פיעל מענשען, וועלכע זענען געקומען זיך צו הערען צום סענסאציאנעלען פראצעס.

דער בעשולדיגטער קאלאדזיעסקי איז א עלטערער מענש, שוין קרוב פון 60 ביז 40 יאהר איז ער שוין באהן-בעאמטער. ער ערקלערט, אז ער האלט פעסט אונטער די גאנצע בעשולדיגונג און דערביי ווייזט ער אן, אז די לערערינס מאכען זיך קליידער ביי די מוטערס פון די שילערינס, אז איינע פון די שילערינ'ס, וועלכע האט געזאלט בלייבען אויפ'ן צווייטען יאהר אין דער זעלבער קלאס האט זיך געריהמט, אז איהר איבערגעהן אין דער העכערע קלאס האט געקאסט איהרע עלטערען פיעל געלד... אז זיינע טעכטער זענען געווארען זעהר שיקאנירט א. ז. וו. עס האבען עדות נעזאגט א רייהע לערערינ'ס, וועלכע פאר'ן געריכט האבען זיך פערטיידיגט פון בעשולדיקער אין בעשולדיקטע... און האבען זיך נעבען געמוזט גוט פערטיידיגען אויף די פראגעס, וועלכע עס האט זיי געשטעלט דער פערטיידיגער פון קאלאדזיעסקי, אדוו. נאיעוויטש.

עס האבען אויך עדות געזאגט עטליכע עדות, אז נישט אלעס איז אין ארדנונג געווען אין גימנאזיום.

די שילערין ניעחאדזשילוונא האט ערקלערט, אז ווען זי האט געזאגט אין די שולע, אז איהר איבערגעהן אין דער העכערע קלאס האט געקאסט איהר פאטער פיעל געלד איז ריכטיג, ווייל דער פאטער האט געהאלטען צו איהר 2 קארעפעטיטארען און געצאהלט זיי 55 זל. מאנאטליך.

א שילערין פון דער איצטיגער צווייטער קלאס פון סאריא-נאיל האט ערקלערט אז זי האט פערלאזען די שולע פון כאלובינסקי, ווייל איהר מוטער האט געזאגט, אז דארט הערשט א „באלאגאן".

נאכ'ן אויסהערען די עדות, האט געהאלטען א שטארקע בעשולדיגונג'ס רעדע פראקוראר אלשעווסקי, וועלכער האט געפאדערט א הארבע שטראף פאר דעם בעשולדיגטען.

אדוו. נאיעחיטש האט אין זיין רעדע זיך אבגערעכענט מיט דער לערערין פיעטרושעווסקאווא, אנווייזענדיג, אז זי איז נישט אין ארדנונג מיט איהר האנדלונג נעגען די קאלאדזיעיסקיס. אויסגעחיזען אפילו, אז עס זענען פערהאנען פוילישע לערערינ'ס, וועלכע קענען נישט קיין פויליש און, אז די האנדלונג פון בעשולדיגטען איז נישט געווען אהן גערעכטיגקייט און דעריבער געבעטען איהם צו בעפרייען.

דאס געריכט נאך א קורצער בעראטונג האט ארויסגעגעבען אנ'אורטייל, לויט וועלכן מאריאן קאלאדזיעיסקי איז פערורטיילט געווארען אויף 3 חדשים ארעסט פאר בעשולדיגען די לערערינ'ס אין נעמען לאפובקע און אויף 50 זל. גזשיווגע. די שטראף פון ארעסט איז אים אבגעלייגט געווארען אויף 3 יאהר.

פון דעם פארווורף, אז ער האט פאלש בעשולדיגט די לערערינ'ס, אז זיי קריוודען זיינע טעכטער און האנדלען מיט זיי אומגערעכט — איז דער בעשולדיגטער בעפרייט געווארען.

דאס בעפרייען קאלאדזיעיסקי פון דער דאזיגער בעשולדיגונג האט ארויסגערופען גרויס אינטערעס ביי די פערזאמעלטע אויפ'ן זאהל און פיעל ענטוזיאזם ביי די לעהרערינ'ס.

א ר.

אין אלע רעדאקציע און אדמיניסטראציע ענינים זיך פערשטענדיגן יעדען טאג פון 5–7 אחנד טעלעפאניש — נומ. 16-22 —

קעלצער כראניק.

רשימה פון די מנדבים

פאר די קעלצע- נשרפים.

פון היינט אן וועלען מיר פערעפענטליכען א רשימה פון אלע מנדבים פאר די נשרפים.

משה שמחה פריד 75 זל. ציטרין— ליכטענשטיין 60 זל. ווילהעלם געלבסון 50 זל. אדוו. האסענביין 20 זל. ד"ר ראסמאן 20 זל. י. שמולעוויטש 15 זל. אליעזר מינצבערג, ד"ר קרויזע 15 זל. יעקיל גאלדבלום, גראאוזאם צו 15 זל. אלטר צימערמאן 20 זל. י. ד. אורבאך 15 זל. חיים בער באליצקי, ד"ר כאטינער, אברהם פרידמאן, ד"ר פירסטענבערג, ד"ר גאלדשטיין, משה קעניגסבערג, אדוו. פעטשעניק, חיים פאכעל, ד"ר שאץ, משה דוד זילבערבערג, אלטר יחיאל חאסער, זילבערשטיין יוסף צו 10 זל. צו 5 זל. האבען געגעבען: משה חיים זעלצער, שטראזבערג יוסף, שפיעחאק יוסף, שעפטעל. שטאבהאלץ, ד"ר ראאב, ב. פיאטראחסקי, א. פיאטראווסקי, מ. פריבולסקי, ל. לעווינזאהן, קריימאן, ברידער קליינשטיין, ש. קאנער, דוד קנעבעל, ש. גאלדבערג, ה. גאלדבערג, ב. גאלדבערג, פ. גאלדבערג, ישראל אלבירט.

שיסטער-שטרייק דויערט.

דער שיסטער-שטרייק אין קעלץ געדויערט ווייטער און ווערט אלץ מעהר פערשארפט. פון אלע ביז איצטיגע איגטערהאנדלונגען איז פארלויפיג גארנישט געווארען. נעכטען זענען אלע שיך-פאבריקען געווארען אקופירט פון די ארבייטער.

ענטשולדיגונג

איך בעט ענטשולדיגונג ביים ה' ישראל שלאמאוויטש (קעלץ) פאר מיין נישט טאקטישע האנדלונג נעגען איהם בעת איך בין געווען אין א אויפרעגענדען צושטאנד.

ל. זלאטא.

דעם סטארשי פון בוי צעך ה' יצחק זילבערשטיין צוליב'ן פריהצייטיגען טויט פון זיין ליב קינד דריקט אויס דעם טיפסטען מיטגעפיהל די פערוואלטונג פון האנדווערקער-פעראיין אין קעלץ און די סטארשים פון אלע צעכען

דאס לעבען אין קעלץ.

רעד. יוסף לאנדוי
אלס שטענדיגער מיטארבייטער פון אונזער צייטונג.

ה' יוסף לאנדוי דער געוו. רעדאקטאר פון דער „קעלצער צייטונג", וועלכער איז אונזערע לעזער גוט באקאנט האט מסכים-געווען צו ווערען אונזער שטענדיגער מיטארבייטער און פון וואך צו וואך וועט ער פערעפענטליכען זיינע אקטועלע און זעהר אינטערעסאנטע ארטיקלען און פעליעטאנען.

דאס ערשטע ארטיקעל פון רעד. יוסף לאנדוי שוין אין נעכסטען נומער פון אונזער צייטונג

ווער זאגט אב צו געבען פאר די היגע נשרפים.

פון קאמיטעט פאר די היגע נשרפים מעלדעט מען אונז, אז דער היגער מאנופאקטור סוחר ה' יחיאל קלארמאן האט זיך אבגעזאגט צו געבען א פארשטעהער פון קאמיטעט, אנטשטרענדיג, אז ער האט שוין געגעבען א גראבען זלאטע אין בית המדרש. חי ס'האט זיך רערנאך ארויסגעוויזען האט דער זעלבער ה' קלארמאן, וועלכער פערמאגט אין קעלץ נישט מעהר ווי 4 (פיער) גרויסע צחיי שטאקעדיגע הייזער אפילו די זלאטע אויך נישט געגעבען, נאר געוואלט אבנארי'ן די פארשטעהער פון קאמיטעט. זאל די היגע יוד. עפענטליכקייט חיסען.

אויך די ברידער באום פון שענקעוויטשא גאס פערשטעהען אויך, אז זיי דארפען נישט מעהר געבען ווי 50 גראשען צוויי חעמען דער פארשטעהער פון קאמיטעט האט נישט צוגענומען.

„אראראט" אין קעלץ.

פרייטאג דעם 1-טען 9 אווענד קומט פאר אין טעאטער-פאלסקי דער איינציגער אויפטריט פון אראראט-טרופע מיט דער בעטייליגונג פון שיינע-מרים, שמואליק גאלדשטיין, מארעק מאראווסקי און אנד.

AKUSZERKA

S. Sokołowska

— KIELCE —

Marsz. Focha 10

wróciła

z Paryża

אנחנו מביעים את צערנו הגדול

למשפחת לעסלוי

על הלקח מאתם את עטרת ראשם במות עליהם אביהם

ר' יצחק מאיר לעסלוי ז"ל

המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים

ישראל מאיר כארענסלופ ורעיתו

פנחס כארענסלופ ורעיתו

קעלץ

די באקאנטע צוקערניע

Sz. ZYSHOLC Kielce, Silniczna 9.

מאכט באקאנט, אז זי נעמט אן בעשטעלונגען אויף אלערליי געבעקסען, ווי טארטען, לעקעך, טשאסטעס. צו ביליגע פרייזע

א געשלעג ביים דאווענען.

דער היגער איינוואהנער משה לעזעראוויטש (צעגלאנע 5) האט געמאלדען דער פאליציי, אז מאנטאג אויף דער נאכט (שמחת תורה), ווען ער איז געווען אין שוהל ביים דאווענען, איז צוגעגאנגען צו איהם נחום וויגאדנע, און איהם דערלאנגט עטליכע מאהל מיט א שטיין אין קאפ.

בעפרייט די עטליכע עפעל-סוחרים.

דעם לעצטען מאנטאג זענען בעפרייט געווארען די 6 יודישע עפעל-סוחרים און איין קריסט, וועלכע זענען געהאט ארעסטירט געווארען די ערשטע סוכות טעג.

די בעפרייטע זענען ארויסגעלאזט געווארען אונטער פאליציייאישער אויפזיכט.

ענדליך פערענדיגט די בריסקער הילפ'ס-אקציע.
א חרפה פאר דער שטאדט קעלץ.

ענדליך האט קעלץ מיט מזל פערענדיגט די בריסקער הילפס אקציע. מען וועט אוראי מיינען, אז די 20 טויזענד יודישע בעפעלקערונג, אויב זי האט נישט ערפיהלט איהר פליכט אין דער צייט, ווען אלע אנדערע יודישע ישובים אין פוילען האבען דאס געטוהן — האבען זיי כאטש פערגיטיגט און געשאפען א נעהעריגע הילפס סומע? האט איהר א סעות.

דאס פנים פלאמט פון חרפה, ווען מיר גיבען א קוק אין בעריכט פון ארטיגען הילפס-קאמיטעט, אז אין אונזער שטאדט קעלץ זענען בקיזוכט געווארען נישט מעהר ווי 210 פערזאן, וועלכע האבען געגעבען פאר בריסק 588 זל.

די 2 סומעס: 210 פערזאהן און 588 זל. איז ממש א סקאנדאל, א שאנד-פלעק פאר אונזער שטאדט, אז צווישען די 20 טויזענד קעלצער יודען געפינען זיך נישט מעהר ווי 210 פערזאן, וועלכע זאלען קענען געבען פאר בריסק, און נאך דערצו א אזא נישטיגע סומע.

נייז, מיר מארען און חעלען נישט מסכים זיין, אז אין קעלץ איז נישט דא מעהר ווי 210 יודען וואס זאלען קאנען געבען אויף בריסק. קיין שום בעיואיסטזינינער מענש וועט אזעלכעס נישט זאגן נאר שולדיג, וואס קעלץ האט נעגעבען אזא נישטיגע סומע, איז נישט קיינער ווי די קעלצער קהלה אלס גאנצעס, חי אויך די היגע ארגאניזאציעס און וויכטיגסטע פעראיינען צווישען וועלכע עס הערשט א דעמאראליזאציע און א הפקרות אויס'ן געזעלשאפטליכען געביעט. ווייל קיין נותנים, ווי מיר האבען שוין געזאגט, פעהלט נישט, נאר שולדיג זענען די מקבלים, די מאהנערס. אדרבא, זאל די קעלצער קהלה אויפווייזען וויפיעל פערזאהן פון איהרע 24 מיטגלידער האבען זיך פעראינטערעסירט מיט די בריסקער הילפס אקציע, וויפיעל מיטגלידער האט די היגע ציוניסטישע ארגאניזאציע געשטעלט צו דער זאמעל-אקציע פאר בריסק, וויפיעל די „אגודה" וויפיל די „מזרחי" און וויפיל די וויכטיגסטע ארגאניזאציעס: סוחרים פעראיין, קליינהענדלער, און האנדווערקער?

דאגעגען אבער איז ספרציעל שווארץ אויף זייט: עטליכע דאזיגע אין פרנסים האבען גענומען רעהידען-קוויטואריושען און ביז היינט נישט געגאנגען זאמלען. די ציוניסטישע ארגאניזאציע האט גענומען צוויי רעווירען. דער פרעזעס האט זיגאר בכבודו ובעצמו צוגעזאגט פייערליך, יוי געהעריג די זאמלונג צו ערלעדיגען און ביז היינט האבען זיי קיין גראשען נישט געזאמעלט און אפילו נישט געפונען פאר נויטיג אבצושיקען צוריק דאס נישט אויסגענוצט מאטעריאל מיט די קוויטע ביכלעך. אויך אין דעם זעלבען איפן האבען ערלעדיגט דער קליינהענדלער און דער סוחר פעראיין.

מיר וואלטען זיך שוין בכלל מיט דעם אננעהמענדען פעין-בריסק נישט פערנומען, חייל סיי וי חעלען שוין די זאמלערס נישט געהן זאמלען און די אבגעטהוענע חרפה פון די שטאדט פערזארגער און פארטיי-טהוער נישט פערדעקען, נאר מיר מאכען אויפמערקזאם און ווארענען חייכער, אז די אקציע פאר די היגע נשרפים האלט שוין ביי די זעלבע מדרגה חי בריסק, הונדערטער יודישע נפשות האלטען זיך נאקעט און בארוועס אהן א דאך איבערן קאפ און די פערזאנען, וואס האבען גענומען ליסטעס צו געהן זאמלען, נעהען נישט, אויף קיין ויצונגען קומט מען נישט און די אקציע פון טאג צו טאג ווערט אבגעקיהלט און פערנאכלעסיגט.

געדענקט קעלצער יודען און שטאדט פערזארגער, די קעלצער הילפסלאזע און פערצווייפעלטע נשרפים ווארטען אויף אייער הילף און אויב איהר נעהמט ווייטער איבערפיהרען מיט אייער לייכטזיניגקייט די נשרפים אקציע, דאן האלט איהר וויסען, אז אויסער די פרישע חרפה האט איהר וועט פערשאפען די היגע יודישע בעפעלקערונג, וועט איהר נאך חלילה זיין פעראנטווארטליך פאר נפשות חייל דער ווינטער רוקט צו און די לעצטע וואלגערן זיך נאקעט און בארוועס אונטערן פרייען הימעל.

געדענקט, מיר ווארענען ווייטער: געהט זאמלען!!!

י. צ—ר.

MILIONY KOBIET NA CAŁYM ŚWIECIE STOSUJE SŁAWNE KOSMETYKI

CEDIB PARIS

PUDRY • KREMY • TUSZ DO RZĘS POMADKA DO UST • RÓŻ • MLECZKA

Żądajcie w najbliższej perfumerii lub drogerii bezpłatnej broszury Cedib o indywidualnej i racjonalnej pielęgnacji skóry.

צוליב פערשפעטיגונג.

פאר'ן שליסען דעם נומער האבען מיר דערהאלטען פון קעלץ א אינטערעסאנטע קארעספאנדענץ מיט א אינטערוויו פון אונזער מיטארבייטער מיט'ן פרעזעס פון קעלצער האנדווערקער-פעראיין ה' גראנאטמאן. צוליב דער שפעטער שעה גיבען מיר דאס אלץ אין קומענדיגען נומער.

רעד.

אכטונג קעלצער לעזער!

אנאנסען, גראטולאציעס און נעקראלאגען

ווערען אנגענומען פאר אונזער צייטונג ביי דעם צייטונג'ס אגענטער

ל. גריצמאן קאזיא 3

צו רעדוקצירטע פרייזען.

TARYFA OGŁ.: Na 1-szej stronie mm 1 szp. 40 gr. w tekscie mm 1 szp. 60 gr. na ostatnie stron. mm 1 szp. 25 gr.

1-sza i ostatnia strona liczą 8 szpalt.

אבאנאמענטס פרייז: פאר א חודש אין פוילען 1 זלאט אין פראנקרייך, בעלגיען 4 פראנק אין אנדערע לענדער 30 סענט.